

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія досліджень соціально-економічних процесів
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) рівень

галузь знань _____ 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність _____ 051 «Економіка»

освітня програма _____ «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ обов'язкова

факультет _____ економічний

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету (інституту, центру)

“ 27 ” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Ліна РУБАН, к.е.н, доцент закладу вищої освіти кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку і аудиту

Протокол від “ 26 ” серпня 2024 року № 1

Завідувачка кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

Оксана НЕСТЕРЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми

(керівник проектної групи) «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

(підпис)

Юлія ЛАЗЕБНИК

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково- методичною комісією економічного факультету _____

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 27 ” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Методологія дослідження соціально-економічних процесів” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань **07 «Управління і адміністрування»**

(шифр і назва)

спеціальність **071 «Облік і оподаткування»**

(шифр і назва)

освітня програма **«Облік і оподаткування»**

(шифр і назва)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є надання майбутнім фахівцям – спеціалістам з обліку та оподаткування, необхідних знань з методології та організації наукових досліджень соціально-економічних процесів та формування практичних навичок їх застосування при виконанні різних видів науково-дослідної роботи.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни є: опанування основним категоріальним апаратом щодо методології та організації наукових досліджень соціально-економічних процесів; набуття знань щодо рівнів науково-методологічного пізнання, змістовних складових методології наукового дослідження соціально-економічних процесів; засвоєння методичного інструментарію наукових досліджень в економіці; ознайомлення з етапами проведення наукових досліджень соціально-економічних процесів; набуття вмінь обґрунтовувати наукову проблему, формулювати мету, завдання, елементи наукової новизни дослідження, узагальнювати, формулювати висновки та рекомендації за результатами дослідження соціально-економічних процесів; вивчення інформаційного забезпечення наукового дослідження соціально-економічних процесів та набуття практичних навичок з пошуку та обробки наукової інформації з застосуванням інформаційних технологій; оволодіння навичками проведення науково-дослідної роботи.

Після завершення курсу студент має набути такі *загальні та фахові компетентності*:

- ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
- СК010. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	4 год. ауд. + 4 год. дист.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
102 год.	142 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

– ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

– ПР03. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово при обговоренні результатів досліджень та інновацій.

– ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

– ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

– ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

– ПР19. Використовувати загальноприйняті норми поведінки і моралі в міжособистісних відносинах, професійній і науковій діяльності та підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями

– ПР20. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Після завершення курсу студент має здобути

знання:

– розуміти види та форми пізнання;

– визначати зміст, рівні та складові методології наукового дослідження соціально-економічних процесів;

– обґрунтовувати рівні, структуру, класифікацію та зміст основних етапів наукового дослідження соціально-економічних процесів;

– знати теоретичні засади вибору та обґрунтування наукової проблеми, постановки мети і завдань наукового дослідження, зокрема соціально-економічних процесів, визначення об'єкта та предмета дослідження, конструювання наукової новизни, основні прийоми наукових узагальнень, формулювання висновків і рекомендацій за результатами економічних досліджень;

– мати уявлення про методи наукових досліджень соціально-економічних процесів та їх практичне застосування;

– обґрунтовувати склад та класифікацію інформаційних ресурсів, різноманітні технології пошуку, збереження та обробки наукової інформації;

– знати підходи до оцінки ефективності наукових досліджень соціально-економічних процесів.

уміння:

– використовувати набуті теоретичні знання з методології та організації наукових досліджень, зокрема, соціально-економічних процесів;

– обґрунтовувати наукову проблему, складати план наукового дослідження, формулювати мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження соціально-економічних процесів;

– використовувати методи емпіричних досліджень соціально-економічних процесів;

– здійснювати пошук наукової інформації;

– узагальнювати результати економічного дослідження та формулювати висновки;

– підготувати наукову роботу (доповідь, тези, статтю тощо).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 1. Технології та методологія наукових досліджень соціально-економічних процесів: поняття, рівні та складові

1.1. Підходи до поняття «технологія наукових досліджень».

1.2. Пізнання, рівні та форми наукового пізнання.

1.3. Методологія як спосіб пізнання, рівні методології.

1.4. Категорії, принципи, теорії, парадигми і методи як складові методології наукового дослідження соціально-економічних процесів.

Тема 2. Наука та історія її розвитку

2.1. Поняття науки і наукової діяльності

2.2. Історія розвитку науки та наукознавства

2.3. Класифікація наук та регулярної наукової діяльності

2.4. Підготовка та кваліфікація наукових кадрів в Україні

2.5. Наукові дослідження соціально-економічних процесів

Тема 3. Етика наукової діяльності

3.1. Поняття та основні складові етики наукової діяльності.

3.2. Основні принципи та норми етики науки.

3.3. Практичне використання етичних принципів у науковій діяльності студентів.

3.4. Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальність.

Розділ 2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 4. Загальний порядок та програма проведення наукового дослідження соціально-економічних процесів

4.1. Етапи типового наукового дослідження соціально-економічних процесів.

4.2. Наукова ідея, напрям і тема наукового дослідження.

4.3. Порядок визначення об'єкта, актуальності, мети і завдань наукового дослідження соціально-економічних процесів.

4.4. План дослідження соціально-економічних процесів.

4.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень соціально-економічних процесів.

4.6. Методика проведення наукових досліджень соціально-економічних процесів.

4.7. Оформлення результатів наукових досліджень.

Тема 5. Методика підготовки тез наукової доповіді

5.1. Загальні вимоги до тез наукової доповіді

5.2. Типи тез, класифікація способів та алгоритм написання тез

5.3. Приклад написання тез наукової доповіді

5.4. Методика підготовки доповіді на конференції

Тема 6. Порядок написання наукової статті.

6.1. Поняття та сучасні види наукових статей.

6.2. Методика написання наукової статті.

6.3. Окремі вимоги до написання наукової статті.

6.4. Опублікування наукової статті.

6.5. Основні помилки при написанні наукової статті.

Тема 7. Критерії оцінювання науковості.

7.1. Теоретичне розкриття критеріїв науковості.

7.2. Проблеми оцінювання наукової діяльності.

7.3. Показники для оцінки науковості.

7.4. Наукометричні бази даних.

7.5. Електронні наукові публікації в системі наукометрії.

Тема 8. Формування вченого як особистості та режим його праці

8.1. Виховання творчих здібностей. Мотиви наукової діяльності.

8.2. Основні психологічні риси вченого. Працелюбність. Багатогранність. Особиста ініціатива. Критичне осмислення досягнень науки.

8.3. Особливості розумової праці. Фактори підтримання високої працездатності. Організація робочого місця.

8.4. Рациональне використання часу. Психологічні особливості інтелектуальної праці.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.		л	п	ла	ди	с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЙ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ												
Тема 1. Технології та методологія наукових досліджень соціально-економічних процесів: поняття, рівні та складові	19	2	4	-	-	13	19	0,5	-	-	0,5	18
Тема 2. Наука та історія її розвитку	18	2	4	-	-	12	18	0,5	-	-	0,5	17
Тема 3. Етика наукової діяльності	18	2	4	-	-	12	19	0,5	-	-	0,5	18
<i>Разом за розділом 1</i>	55	6	12	-	-	37	56	1,5	-	-	1,5	46
Розділ 2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ												
Тема 4. Загальний порядок та програма проведення наукового дослідження соціально-економічних процесів	18	2	4	-	-	12	19	0,5	-	-	0,5	18
Тема 5. Методика підготовки тез наукової доповіді	18	2	4	-	-	12	18	0,5	-	-	0,5	17
Тема 6. Порядок написання наукової статті	18	2	4	-	-	12	19	0,5	-	-	0,5	18
Тема 7. Критерії оцінювання науковості	21	2	4	-	-	15	19	0,5	-	-	0,5	18
Тема 8. Формування вченого як особистості та режим його праці	20	2	4	-	-	14	19	0,5	-	-	0,5	18
<i>Разом за розділом 2</i>	95	10	20	-	-	65	94	2,5	-	-	2,5	76
Усього годин	150	16	32	-	-	102	150	4	-	-	4	142

4. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Розділ 1			
1	Тема 1. Технології та методологія наукових досліджень соціально-економічних процесів: поняття, рівні та складові	4	-
2	Тема 2. Наука та історія її розвитку	4	-
3	Тема 3. Етика наукової діяльності	4	-
	Разом за розділом 1	12	-
Розділ 2			
4	Тема 4. Загальний порядок та програма проведення наукового дослідження соціально-економічних процесів	4	-
5	Тема 5. Методика підготовки тез наукової доповіді	4	-

6	Тема 6. Порядок написання наукової статті	4	-
7	Тема 7. Критерії оцінювання науковості	4	-
8	Тема 8. Формування вченого як особистості та режим його праці	4	-
	Разом за розділом 2	32	-

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, підготовку до усіх видів контролю.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	15	26
2	Підготовка до практичних занять	17	26
3	Підготовка до поточного контролю	15	25
4	Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)	15	25
5	Виконання контрольної роботи	40	40
	Разом	102	142

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Основними відмінностями активних та інтерактивних методів навчання від традиційних вважаються не лише методика і техніка викладання, але і висока ефективність навчального процесу, яка проявляється через:

високу мотивацію студентів;
закріплення теоретичних знань на практиці;
підвищення самосвідомості студентів;
вироблення здатності ухвалювати самостійні рішення;
вироблення здатності приймати колективні рішення;
вироблення здатності до соціальної інтеграції;
придбання навичок вирішення конфліктів;
розвиток здатності до компромісів.

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу передбачено використання таких сучасних навчальних технологій як кейс-метод, проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується кількома ключовими моментами і увага студентів має бути сконцентрована на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При проведенні проблемної лекції має бути розданий друкований матеріал і виділені головні висновки з питань, що розглядаються.

При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор ставить питання, які спонукають

студента шукати вирішення проблемної ситуації. Така ситуація змушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені питання, а висвітлювати матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використати при вирішенні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доведень та узагальнень.

На початку проведення міні-лекції за обраними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносять питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладають їх стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу до сприйняття матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він отримав під час лекції.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо певної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання навчальної дисципліни представлено в табл.

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЙ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
Тема 1. Технології та методологія наукових досліджень соціально-економічних процесів: поняття, рівні та складові	Міні-лекція, дискусія
Тема 2. Наука та історія її розвитку	Лекція, дискусія
Тема 3. Етика наукової діяльності	Проблемна лекція з питання: дотримання вимог академічної доброчесності
Розділ 2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
Тема 4. Загальний порядок та програма проведення наукового дослідження соціально-економічних процесів	Лекція, дискусія
Тема 5. Методика підготовки тез наукової доповіді	Кейс-метод – Написання тез доповідей за обраною тематикою наукових досліджень
Тема 6. Порядок написання наукової статті	Кейс-метод – Написання наукової статті за обраною тематикою наукових досліджень
Тема 7. Критерії оцінювання науковості та режим його праці	Кейс-метод – Вирішення задач на визначення Імпакт-фактору наукового видання, h-індексу праць науковців

8. Методи контролю

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання контрольної роботи (КР).

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- поточне оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять (усне опитування, вирішення практичних завдань);
- написання і захист контрольної роботи (КР);
- підсумковий контроль – складання заліку.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій та виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Поточний контроль знань проводиться у вигляді опитування на практичних заняттях та/або вирішення практичних завдань. Передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації.

Підсумковий контроль за курсом - у формі заліку.

До складання заліку допускають студентів, що мають задовільну кількість балів із складених тестів з основних навчальних елементів Розділів та інших завдань передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюється за заліковими завданнями, які містять два теоретичних питання і тести. Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною. Залікове завдання оцінюється за дворівневою шкалою.

9. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни «Методологія дослідження соціально-економічних процесів» наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Узагальнена схема нарахування балів (денна форма)

Поточний контроль, самостійна робота				Залік	Разом
Поточний контроль		Контрольна робота, передбачена	Всього		
Розділ 1	Розділ 2				

								навчальним планом			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	60	40	100
2	2	2	3	3	3	3	2				

Таблиця 2

Узагальнена схема нарахування балів (заочна форма)

Поточний контроль, самостійна робота										Залік	Разом
Поточний контроль								Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Всього		
Розділ 1			Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	60	40	100
2	2	2	3	3	3	3	2				

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, контрольної роботи.

Критерії оцінювання (засоби діагностики)*Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи*

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання контрольної роботи

Контрольна робота (КР) є обов'язковою частиною самостійної роботи студента.

Індивідуальне завдання виконується згідно з «Методичними вказівками до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Методологія дослідження соціально-економічних процесів».

Виконання КР має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни, спонукає ґрунтовно вивчати спеціальні наукові видання вітчизняних і зарубіжних авторів, у яких розглядаються питання, пов'язані з методами проведення наукових досліджень соціально-економічних процесів.

КР передбачає проведення наукового дослідження соціально-економічних процесів за обраною тематикою й підготовку тез доповідей (на 3-5 сторінок) та презентації у форматі Power Point та наукової статті.

Написання КР має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни «Методологія дослідження соціально-економічних процесів».

КР оцінюються за критеріями:

- самостійності виконання;
- логічності та послідовності викладення матеріалу;
- коректності формування тез доповіді;
- дотримання принципів академічної доброчесності;
- застосування сучасного програмного забезпечення для побудови графічних об'єктів та презентації результатів;
- використання статистичної інформації, додаткових літературних джерел та ресурсів мережі Internet при написанні статті;
- обґрунтованості висновків;
- якості оформлення, презентації та захисту індивідуальної роботи.

Шкала оцінювання контрольної роботи

Кількість балів	Підготовка тез доповідей та презентації	Підготовка статті
30-40	Продемонстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність

20-29	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи. Методичні рішення обґрунтовано.	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.
10-19	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.
0-9	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.

Критерії оцінювання на заліку

Оцінювання знань студента проводиться за дворівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно – зараховано; незадовільно – не зараховано) За залік студент може отримати максимум 40 балів:

- Для отримання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:
  - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
  - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно й обґрунтовано;
  - навести вірне рішення тестів.
- Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:
  - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
  - викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язно;
  - можливі незначні помилки при відповіді на тести.
- Для отримання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:
  - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
  - можливі помилки при тестах.
- Оцінку 2 (незадовільно) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожний пункт залікового завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка дорівнює сумі оцінок за кожне завдання. Якщо одна з оцінок “незадовільно”, то загальна оцінка не може бути вищою за “задовільно”.

Шкала оцінювання залікової роботи:

- за кожен правильну відповідь на теоретичні питання завдань 1, 2 студент одержує по 10 балів;
- за правильно виконане завдання 3 (тести) студент одержує 20 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Методологія дослідження соціально-економічних процесів» визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового заліку).

Зведена шкала оцінювання роботи студентів з дисципліни «Методологія дослідження соціально-економічних процесів»

Види робіт	Максимум балів
Поточне оцінювання	20
Контрольна робота	40
РАЗОМ	60
Залік	40
ВСЬОГО	100

У відповідності до набраних студентом балів за розділами оцінка знання матеріалу проводиться за 4-бальною системою та перераховується в систему оцінювання за шкалою ECTS згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	незараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Нестеренко О.О., Тарасова Т.О., Бігдан І.А. Наукові дослідження в обліково-фінансовій сфері: опорний конспект лекцій. Харків: ХДУХТ, 2019. 135 с.
2. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015). Brussels, Belgium. <http://www.enqa.eu/index.php/home/esg/>
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
5. Демківський А. В., Безус П. І. Основи методології наукових досліджень : навч. посіб. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
6. Пілюшенко В. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення. К., 2004. 245 с.

Допоміжна література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-УП. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-УІІІ. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>www.zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. станом URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-12 зі з мінами від 19.04.2014 р. № 1170-18 «Про науково-технічну інформацію». URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>
5. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року/ URL: http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/HE%20Reforms%20Strategy%2011_11_2014.pdf

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.

2. Нормативно-правові акти / Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
3. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
4. Статистична інформація / Державна служба статистики України. Офіційний сайт державної служби статистики України. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства освіти та науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Офіційний сайт Національної академії наук України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Annonces/Pages/archive.aspx>
7. Офіційний сайт Українського центру оцінювання якості освіти. URL: <https://testportal.gov.ua/tag/mon/>
8. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотеки ім В.Г. Короленка. URL: <https://korolenko.kharkov.com/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Google Meet та Classroom в дистанційному курсі «Методологія дослідження соціально-економічних процесів», режим доступу: <https://classroom.google.com/>.